

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kolleci**

“ƏMƏYİN İQTİSADİYYATI”

fənninin

PROQRAMI

040401 - “Mühasibat uçotu”

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin
Metodiki şurasının 15 sentyabr 2017-ci il
tarixli iclasının qərarı ilə təsdiq edilmişdir.
(Protokol № 1)

BAKİ-2017

Tərtib etdi:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin ixtisas fənn müəllimi

Hüseynova Vəfa Tahir

Redaktor :

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin ixtisas fənn müəllimi

Nuriyeva Nabat M hr ddin

Rəy verənlər:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin ixtisas fənn müəllimi

Rüstəmova Solmaz Talıř

İZAHAT VƏRƏQİ

Müasir elmi-texniki inqilab şəraitində firmadaxili optimal planların tərtib edilməsində, istehsal daxili ehtiyatların elmi əsaslar üzrə təhlil olunmasında iqtisad elmi qarşısında çox ciddi vəzifələr durur. Ona görə də başqa iqtisadi problemlərlə yanaşı əməyin iqtisadiyyatından irəli gələn ən vacib məsələlərin öyrənilməsi birinci plana keçir. Bununla yanaşı olaraq hal-hazırda əməyin təşkili, planlaşdırılması, əmək haqqı, əmək məhsuldarlığı, əmək ehtiyatları, əmək bazarı, məşğulluq və digər məsələlərə aid araşdırmalar aparılır. Proqramda əməyin iqtisadiyyatının ayrı-ayrı məsələlərinə dair metodiki göstəricilərdən, jurnal məqalələrindən, kitab və kitabçalardan istifadə edilmişdir. Dərsin məqsədi tələbələrin əməyin iqtisadiyyatı elminin əsas anlayışlarını öyrənmələrini, mövzuları analiz etmə qabiliyyəti ilə bilikləri mənimsəmələrini təmin etmək, onlara müasir dünyada iqtisadi prosesləri dəyərləndirmə, iqtisadi mülahizələrə proqnozlar irəli sürə bilmək vərdişləri aşılamaqdır. Bununla yanaşı əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə, onların məqsədəuyğun yerləşməsini təmin etmək, ailə iqtisadiyyatı, demoqrafiya və iqtisadiyyat haqqında daha ətraflı məlumatların tədrisi dərsin əsas məqsədlərindəndir.

Fənnin öyrənilməsinə 60 saat (30 saat müəhazirə, 30 saat seminar) vaxt ayrılmışdır.

MÖVZULAR ÜZRƏ SAATLARIN PAYLANMASI

№	Mövzuların adları	Mühazirə	seminar
Bölmə 1. Kursun predmeti			
1.1	Əməyin iqtisadiyyatı elmi fənn kimi, kursun vəzifələri	2	2
Bölmə 2. Əməyin formaları və demoqrafiya			
2.1	Əməyin funksiyaları və formaları	2	2
2.2	Demoqrafiya və iqtisadiyyat	2	2
2.3	Əhalinin təkrar istehsalı və quruluşu	2	2
2.4	Əmək ehtiyatları və onlardan istifadə	2	2
Bölmə 3. İnsan kapitalı və əmək bazarı			
3.1	İnsan kapitalı, işçi heyətin marketinqi	2	2
3.1	Əmək bazarının mahiyyəti və xüsusiyyətləri	2	2
Bölmə 4. Məşğulluğun sosial-iqtisadi mahiyyəti			
4.1	Məşğulluğun dövlət siyasəti	2	2
4.2	Məşğulluğun gizli və təşkilati formaları	2	2
Bölmə 5. Gəlir və əmək haqqı			
5.1	Əhalinin gəlir-xərcləri və onun strukturu	2	2
5.2	Ailə iqtisadiyyatı	2	2
5.3	Əmək haqqının mahiyyəti, real əmək haqqı və real gəlir	2	2
5.4	Əmək haqqı sisteminin mahiyyəti	2	2
Bölmə 6. Əməyin stimullaşdırılması və əmək məhsuldarlığı			
6.1	Əməyin stimullaşdırılmasının mahiyyəti və funksiyaları	2	2
6.2	Əmək məhsuldarlığının formaları, fərdi və ictimai məhsuldarlıq	2	2
Cəmi: 60 saat			

MÖVZULAR VƏ ONLARIN İZAHİ

Bölmə 1. Kursun predmeti

Mövzu 1.1 .Əməyin iqtisadiyyatı elmi fənn kimi, kursun vəzifələri - 4 saat

Kursun vəzifələri. Kursun məzmunu.Əməyin iqtisadiyyatının başqa elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi. Əməyin iqtisadiyyatı elmi fənn kimi.Kursun metodu. Metodoloji əsasları.

Bölmə 2. Əməyin formaları və demoqrafiya

Mövzu 2.1. Əməyin funksiyaları və formaları - 4 saat

Əməyin psixo-fizioloji əsasları. İnsan modeli. Əməyin növləri. Əməyin xarakteristikası. Əməyin funksiyaları. Əməyin formaları. Əməyin keyfiyyəti və reduksiyası. Zehni əmək. Fiziki əmək.

Mövzu 2.2. Demoqrafiya və iqtisadiyyat - 4 saat

Demografik siyasət. Demografik tədqiqat. Demografik iqtisadiyyat. Demografik siyasətin əməyə təsiri. Demoqrafiya və iqtisadiyyat.

Mövzu 2.3. Əhalinin təkrar istehsalı və quruluşu - 4 saat

Əmək potensialı və əmək ehtiyatları. İşçi qüvvəsinin təkrar istehsalının mahiyyəti. Demografik təhlükəsizlik. Əmək potensialı. İqtisadi fəal və qeyri-fəal əhali.

Mövzu 2.4. Əmək ehtiyatları və onlardan istifadə - 4 saat

Əmək ehtiyatlarının proqnozlaşdırılması. Əmək ehtiyatlarının idarə edilməsi. Əmək ehtiyatlarının yerləşdirilməsi.Əmək ehtiyatlarının idarə edilməsi vəzifələri. Əhalinin miqrasiyası.

Bölmə 3. İnsan kapitalı və əmək bazarı

Mövzu 3.1. İnsan kapitalı, işçi heyətinin marketinqi - 4 saat

Müasir dövrün kadr siyasəti.Gənclərin peşə seçimi. İnsan kapitalı əmək amilinin yeni iqtisadi forması kimi. Müasir dövrün kadr siyasəti. Gənclərin peşə seçimi problemi. İşçi heyətinin marketinqi.

Mövzu 3.2. Əmək bazarının mahiyyəti və xüsusiyyətləri - 4 saat

Əmək bazarının növləri. Əmək bazarının növləri. Əmək bazarının fəaliyyət göstərmə prinsipləri. Əmək bazarlarının tənzimlənməsi.

Bölmə 4. Məşğulluğun sosial-iqtisadi mahiyyəti

Mövzu 4.1. Məşğulluğun dövlət siyasəti - 4 saat

Məşğulluğun strukturu. Əhalinin məşğulluğu prinsipləri. Məşğulluğun dövlət siyasəti. Bazar iqtisadiyyatında məşğulluğun əsas meylləri.

Mövzu 4.2. Məşğulluğun gizli və təşkilati formaları - 4 saat

Məşğulluğun gizli formaları. Məşğulluq qanunu. ETT və işçi qüvvəsinin yenidən bölüşdürülməsi. İş yerləri və onun dəyəri. Əmək birjası.

Bölmə 5. Gəlir və əmək haqqı

Mövzu 5.1. Əhali gəlir-xərcləri və onun strukturu - 4 saat

Gəlir və əmək haqqı. Gəlirlərin formalaşması və bölüşdürülməsi. Əhalinin gəlir xərcləri və onun strukturu. Əhalinin həyat səviyyəsi.

Mövzu 5.2 Ailə iqtisadiyyatı - 4 saat

Əhalinin təlabatı və onun ödənilməsi. Əhalinin gəlirlərindəki qeyri-bərabərlik. Ailə iqtisadiyyatı. Ailə büdcəsinin gəlir və xərcləri.

Mövzu 5.3 Əmək haqqının mahiyyəti, real əmək haqqı və real gəlir - 4 saat

Əmək haqqının təşkilinin əsas prinsipləri. Əmək haqqı - iş qüvvəsinin qiyməti. Real əmək haqqı və real gəlir. Əmək haqqının mahiyyəti.

Mövzu 5.4 Əmək haqqı sisteminin mahiyyəti - 4 saat

İşəməzdə əmək haqqı sistemi. Əməyin ödənilməsi fondunun planlaşdırılması. Müəssisədə əmək haqqının strukturu. Əsas və əlavə əmək haqqı.

Bölmə 6. Əməyin stimullaşdırılması və əmək məhsuldarlığı

Mövzu 6.1. Əməyin stimullaşdırılmasının mahiyyəti və funksiyaları - 4 saat

Stimullaşdırma əmək fəaliyyətinin mühüm amili kimi. Stimullaşdırmanın növləri. Əmək fəaliyyəti stimullarının növləri. Stimullaşdırmanın təşkilinə olan tələblər. Əmək haqqının stimullaşdırıcı təsiri.

**Mövzu 6.2. Əmək məhsuldarlığının formaları, fərdi və ictimai məhsuldarlıq
- 4 saat**

Əmək məhsuldarlığına təsir edən amillər. Əmək məhsuldarlığının ölçülməsi. Əmək məhsuldarlığının formaları. Əmək məhsuldarlığının ölçülməsi və müəyyən edilməsi.

ƏDƏBİYYAT

1. T.Quliyev “Əməyin iqtisadiyyatı”
2. Z.Hüseynova “İqtisadi nəzəriyyə”
3. M.X.Meybullayev “İqtisadi təlimlər tarixi
4. İqtisad Universiteti “Mikroiqtisadiyyat”
5. M.C.Ataşiyev “Mikro və makroiqtisadiyyat”

**Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin
fənn müəllimi Hüseynova Vəfa Tahir qızının
orta İxtisas müəssisələrində təhsil alan tələbələr
üçün “Əməyin iqtisadiyyatı” fənnindən hazırladığı
proqrama**

RƏY

Əməyin iqtisadiyyatı fənninin proqramında əməyin təşkili , planlaşdırılması, əmək haqqı, əmək məhsuldarlığı, əmək ehtiyatları, əmək bazarı, məşğulluq və digər məsələlərə aid araşdırmalar aparılır. Burada istehsal xərcləri, mənfəət, qiymət, əmək haqqı, tələb- təklif kimi iqtisadi amillərdən daha konkret şəkildə istifadə olunur və idarəetmədə daha çevik formalar seçilir.Hər bir elm kimi “Əməyin iqtisadiyyatı” da müəyyən vəzifələri yerinə yetirir. Onun başlıca vəzifələrindən biri əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə, yerləşdirilmə proseslərini öyrənmək və aydınlaşdırmaqdan ibarətdir.

Tərtib olunan proqramda bu məsələlər ətraflı təsvir olunub. Hüseynova Vəfa Tahir qızının tərtib etdiyi proqramın “Əməyin iqtisadiyyatı” fənnini tam əhatə etdiyini nəzərə alaraq onun dərc olunmasını məqsədəuyğun hesab edirəm.

**Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin ixtisas müəllimi**

Rüstəмова Solmaz Talış